

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku

w nawiązaniu do wystąpienia Pana Rzecznika z dnia 25 lipca 2017 roku (sygn. ZSR.422.12.2017.MK) w sprawie *procedur w zakresie podejmowania interwencji Policji w związku ze zgłoszeniami przypadków stosowania przemocy wobec dzieci* na wstępie należy wskazać, że zdarzenia, które mogą świadczyć o możliwości stosowania przemocy wobec dziecka, zarówno w rodzinie, tj. przez rodziców albo opiekunów prawnych, jak i w innym środowisku - np. szkolnym, jako zagrożenia powodowane przez rówieśników, trzeba traktować z należytą powagą, rzetelnością oraz determinacją w ustaleniu, czy dziecko nie stało się ofiarą czynu zabronionego.

Jednocześnie trzeba zauważyć, że do podstawowych zadań Policji określonych w art. 1 ust. 2 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 1782 z późn. zm.) należy ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, a także wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców. Funkcjonariusz Policji z chwilą powzięcia informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, niezależnie od sposobu ich przekazania (zgłoszenie ustne, telefoniczne czy pisemne), jest zobligowany do podjęcia działania w kierunku ich weryfikacji, jak również zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa w trybie art. 308 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego* (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 1749 z późn. zm.) lub przeprowadzić czynności sprawdzające zgodnie z art. 307 § 1 *K.p.k.* W trakcie ww. czynności dokonywana jest ocena prawno-karna mająca na celu ustalenie, czy dane zachowanie sprawcy wyczerpuje znamiona przestępstwa.

Uwzględniając powyższe obowiązki Policja – po powzięciu informacji o możliwości popełnienia czynu zabronionego wobec dziecka – podejmuje działania w trybie określonym w szczególności przepisami *Kodeksu postępowania karnego* oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (t.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390).

Odnosząc się do zagadnienia dotyczącego oceny stanu zdrowia dziecka w trakcie podejmowanej interwencji należy zwrócić uwagę na przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. *o zawodach lekarza i lekarza dentysty* (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 125 z późn. zm.). Zgodnie bowiem z art. 32 ww. ustawy lekarz może przeprowadzić badanie lub udzielić innych świadczeń zdrowotnych, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, po wyrażeniu zgody przez pacjenta. Jeśli natomiast pacjent jest małoletni lub niezdolny do świadomego wyrażenia zgody, wymagana jest zgoda jego przedstawiciela ustawowego, a gdy pacjent nie ma przedstawiciela ustawowego lub porozumienie się z nim jest niemożliwe - zezwolenie sądu opiekuńczego. Tym samym na podstawie obowiązujących przepisów prawa w omawianym obszarze policjant podejmujący interwencję nie jest osobą uprawnioną do oceny stanu zdrowia dziecka, może on jedynie w przypadku dostrzeżenia obrażeń zewnętrznych udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej ofierze (do momentu przybycia służb ratowniczych), a następnie wezwać pomoc medyczną.

Przechodząc do pozostałych kwestii trzeba wskazać, że program szkolenia zawodowego podstawowego przygotowuje policjanta (teoretycznie i praktycznie) do wykonywania zadań w służbie prewencyjnej w komórkach organizacyjnych patrolowo-interwencyjnych i oddziałów prewencji Policji. Późniejszy rozwój wiedzy zawodowej funkcjonariuszy Policji w znacznej mierze wynika z charakteru wykonywanych lub przewidzianych do wykonywania obowiązków służbowych. Aktualizowanie i uzupełnianie niezbędnej wiedzy odbywa się w ramach kursów specjalistycznych organizowanych przez szkoły Policji, a także szkoleń zawodowych realizowanych lokalnie przez jednostki organizacyjne Policji, na terenie których występują specyficzne uwarunkowania wynikające np. z istniejącej infrastruktury, położenia geograficznego, warunków środowiskowych lub w wyniku analizy stanu zagrożenia określonymi przestępstwami i wykroczeniami na danym terenie.

Ponadto omawiając podniesione przez Pana Rzecznika zagadnienie należy zwrócić uwagę na podejmowane działania interwencyjne poprzez wszczynanie procedury „*Niebieskie Karty*”, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przy czym bez znaczenia pozostaje, czy czyn zabroniony skierowany jest przeciwko osobie dorosłej czy przeciwko dziecku [§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. *w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”* (Dz. U. poz. 1245)].

Warto w tym miejscu dodać, że stosownie do § 4 ust. 2 wytycznych Nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 grudnia 2011 r. *w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty”* (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 77) w skład grupy roboczej pracującej z rodziną dotkniętą przemocą powoływany jest dzielnicowy. Natomiast w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka, w pracach grupy roboczej powinien ponadto uczestniczyć policjant z komórki organizacyjnej do spraw nieletnich i patologii. Podkreślenia wymaga fakt, że podejmujący te działania dzielnicowi oraz policjanci koordynujący z komórek organizacyjnych do spraw nieletnich i patologii

podnoszą kompetencje w tym obszarze poprzez udział w szkoleniach organizowanych przez Policję lub inne podmioty, w tym samorządy lokalne i organizacje pozarządowe. Ponadto należy nadmienić, że w wielu jednostkach organizacyjnych Policji policjanci uczestniczą w superwizjach.

Jednocześnie z informacji przekazanych przez Komendę Główną Policji (KGP) wynika, że Biuro Prewencji KGP na bieżąco monitoruje podległe jednostki organizacyjne Policji w obszarze związanym z działaniami podejmowanymi w zakresie przeciwdziałania problemowi przemocy w rodzinie, w tym wobec dzieci. Każdorazowo, podczas odpraw służbowych oraz spotkań i rozmów z koordynatorami komend wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji, odpowiedzialnymi za realizację procedury „Niebieskie Karty”, omawiane są kwestie dotyczące sposobu reagowania w przypadku ujawnienia ww. przemocy, jak również dokonywana jest analiza poprawności dotychczas podejmowanych działań. Podkreślana jest także rola policjanta w zakresie odpowiednio wczesnej reakcji na sygnały o przemoc i niezwłocznego podejmowania środków zaradczych wobec zachowań związanych z jej stosowaniem, a także zwracana jest szczególna uwaga na kwestię monitorowania sytuacji, w których omawiana przemoc wystąpiła.

Ponadto trzeba wskazać, że w KGP opracowano narzędzia szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, w tym skierowaną wobec dziecka oraz algorytmy postępowania policjantów we wspomnianych sytuacjach. Celem stosowania ww. narzędzi i algorytmów jest ułatwienie podjęcia decyzji, czy w sytuacji przemocy w rodzinie, należy odizolować osobę, co do której istnieje podejrzenie, iż stosuje przemoc od osoby doznającej przemocy, jak też podniesienie skuteczności działań podejmowanych przez policjantów przeprowadzających interwencje wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą.

Niezależnie od powyższego warto dodać, że uwzględniając przedstawione przez Pana Rzecznika postulaty Komenda Główna Policji skieruje do komendantów wojewódzkich oraz Komendanta Stołecznego Policji pismo dotyczące konieczności dokonywania wieloaspektowej oceny okoliczności wskazujących na możliwość zaistnienia przemocy wobec dziecka.

Z poważaniem

MINISTER SPRAW WNEWETERNYCH
i ADMINISTRACJI
z up. Jarosław Zieliński
Sekretarz Stanu